

Куликова Людмила Анатоліївна
Тарасенко Тетяна Володимирівна

викладачі кафедри англійської філології
та методики викладання англійської мови,
Мелітопольський державний педагогічний
університет ім. Богдана Хмельницького, Україна

ТЕХНОЛОГІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Ключові слова: дистанційна освіта, дистанційні технології, принципи технологій навчання, вмотивованість.

Keywords: distance education, distance learning technology, principles of technology training, motivation.

Найважливішим завданням системи освіти в умовах глобальної інформатизації сучасного суспільства виступає пошук ефективних шляхів забезпечення знаннями широких верств населення на якісному рівні. Освітній процес має бути доступним і орієнтованим на перспективу – не тільки озброювати студента знаннями, але і формувати потребу у безперервному самостійному оволодінні ними, а також у творчому підході до знань протягом усього активного життя.

Ефективним інструментом освіти в сучасних умовах панування інформаційних технологій виступає дистанційна освіта – різновид освітньої системи, в якій переважає використання дистанційних технологій в організації навчально-виховного процесу. Дистанційна освіта забезпечує умови для здійснення різних видів навчальної діяльності і дозволяє:

- індивідуалізувати і диференціювати процес навчання;
- здійснювати контроль за діагностикою помилок і зворотнім зв'язком;
- здійснювати самоконтроль і самокорекцію навчальної діяльності;
- вивільнити навчальний час за рахунок виконання комп'ютером трудомістких рутинних обчислювальних робіт;
- візуалізувати навчальну інформацію;
- моделювати та імітувати те, що вивчається, процеси або явища;
- проводити лабораторні роботи в умовах імітації на комп'ютері реального досліду або експерименту;
- формувати вміння приймати оптимальне рішення в різних ситуаціях;
- розвивати певний вид мислення (наприклад, наочно-образного, теоретичного);
- посилити мотивацію навчання (наприклад, за рахунок образотворчих засобів програми або крапління ігрових ситуацій);
- формувати культуру пізнавальної діяльності.

Сучасні соціально-економічні умови вимагають розробки наукоємних соціальних технологій, які на міцній основі забезпечать передачу сучасних наукових даних та інформатизацію соціального простору. Використання технологій є головним ресурсом, що дозволяє знизити витрати на управління та підвищити ефективність освітнього процесу. Аналіз освітніх процесів показує, що технології навчання є скла-

довою частиною соціальних технологій, оскільки протікають в системі освіти, яка є соціальною системою. Технологія дистанційного навчання являє собою спосіб здійснення педагогічної діяльності для досягнення освітніх цілей. Сутність такого способу полягає в раціональному розчленуванні діяльності на процедури та етапи з їх подальшою координацією і синхронізацією, при чому, це розчленування здійснюється заздалегідь, свідомо і планомірно на основі і з використанням наукових знань, передового досвіду педагогіки і суміжних, пов'язаних з нею наук.

Технологія дистанційного навчання виступає в двох формах:

- 1) програми дій, що містять процедури і операції;
- 2) діяльності, побудованої у відповідності з цією програмою.

Технологія дистанційного навчання (ТДН) може бути визначена як система методів, специфічних засобів і форм навчання для реалізації заданого змісту освіти. В основу ТДН покладено наступні принципи:

- «цілісності», згідно з яким, ТДН включає додатково підсистеми: нормативно-правову, фінансово-економічну, маркетингову, матеріально-технічну та підсистему безпеки;
- «відтворюваності», згідно з яким реалізація принципів технології навчання гарантує досягнення поставлених цілей навчання;
- «адаптації», який вимагає адаптації процесу навчання до особистості конкретного студента, специфіки його пізнавальних здібностей;
- «психологічної обґрунтованості», який вказує на зв'язок педагогічної технології з психологією і визначає психологічні обґрунтування і практичні виходи для ефективного функціонування дистанційного навчання;
- «економічної доцільності», який набуває першочергового значення в нинішніх умовах недостатнього фінансування сфери освіти ;
- «науковості», який вимагає опори на останні досягнення педагогічної науки, на експериментально перевірені дидактичні нововведення, дані з суміжних з дидактикою областей знань;
- «гнучкості», який вимагає забезпечення можливості оперативного та безперервного оновлення змісту навчання, модернізації змісту навчальних дисциплін і дидактичних матеріалів до них;
- «контрольованості», який позначається в сенсі наявності компонента в системі, що забезпечує якісну оцінку результатів реалізації технології навчання на всіх її етапах і оперативне коригування ходу освітнього процесу з необхідністю ідентифікації особистості того, хто навчається.

Вивчення теорії і практики дистанційного навчання в освітніх установах дозволило встановити тенденції зростання значення ТДН, які використовують засоби новітніх інформаційних технологій. Це еволюційно знаменує перехід від кейс-технологій до мережних технологій навчання, які принципово не можуть бути реалізованими без комп'ютерів, мереж, систем мультимедіа тощо.

При розробці дидактичних матеріалів для дистанційної освіти необхідно керуватися наступним:

- навчальні посібники за повнотою змісту повинні бути складені таким чином, щоб мінімізувати звернення студента до додаткової навчальної інформації;

- при побудові структури навчального матеріалу в посібнику доцільно використовувати модульний принцип;
- повинні бути наведені докладні інструкції по вивченню матеріалу і організації самостійної роботи;
- обов'язковими елементами у навчальному посібнику повинні бути контрольні завдання, глосарій, питання для самоперевірки з відповідями на питання, тренувальні завдання .

Для ефективності використання дистанційного навчання викладачам-розробникам навчальних посібників необхідно розподіляти матеріал на певні ступені та невеличкі закінчені частини; вказувати на кожному ступені на окремі частини подальшого матеріалу та, не допускаючи істотних перерв, приводити з нього окремі дані, щоб розвинути допитливість студента, не задовольняючи її, проте, повною мірою; розподіляти і розташовувати матеріал таким чином, щоб, де тільки можливо, на наступному етапі при вивченні нового знову повторювався раніше засвоєний матеріал.

Проектування і впровадження у навчальний процес ТДН, які орієнтовані на особистість студента, стимулюють вмотивованість, носять багато в чому варіативний і корекційний характер. Це забезпечує підготовку фахівців з широкою науковою освітою, професійно компетентних, з розвиненим творчим мисленням, здатних ефективно вирішувати складні і багатопланові завдання своєї діяльності. Такі ТДН орієнтують не на засвоєння готових науково-теоретичних формул і конкретно-прикладних рекомендацій, рецептів, а на творчо-пошукову діяльність з добування, конструювання нових знань, моделювання і вивчення процесів і явищ, проектування способів професійної діяльності.

Література

1. Андреев А. А. Дидактические основы дистанционного обучения / А. А. Андреев. – М.: Издательство, МЭСИ, 2001. – 120 с.
2. Полат Е. С. Теория и практика дистанционного обучения / Е. С. Полат, М. Ю. Буханкина, М. В. Моисеева. – М. Академия, 2004. – 416 с.
3. Самойлов В. А. Система ДО в МЭСИ / В. А. Самойлов, Ю. Б. Рубин // ДО. – 1996. – №1. – С. 13-16.